

กระต๊วแทงเสือ
สาครินทร์ เครืออ่อน
Kra-Tua Taeng Seu / A Tiger-Hunt
Sakarin Krue-On

บทคัดย่อ

การเจริญเติบโตของเมืองใหญ่ คือสิ่งที่เราต่างมองว่าเป็นเรื่องของความก้าวหน้า ที่แสดงให้เห็นความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของประเทศ พื้นที่ของที่อยู่อาศัยทั้งจากคนต่างถิ่นและคนในท้องถิ่นที่ได้เพิ่มจำนวนแผ่ขยายขึ้นอย่างรวดเร็ว เพื่อรองรับการโยกย้ายถิ่นฐานตามแหล่งงาน รวมถึงความต้องการที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าของประชากรส่วนใหญ่ ปรากฏการณ์ของการความเจริญก้าวหน้านี้ ไม่เพียงส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชุมชนที่อาศัยอยู่เดิมในทางกายภาพ แต่ยังส่งผลกระทบต่อภูมิวัฒนธรรม ทำให้เกิดการปรับตัวเพื่อให้สามารถอยู่ได้กับการหลั่งไหลของวัฒนธรรมภายนอกที่นำเข้ามา โดยบุคคลอื่นที่ไม่ได้ซาบซึ้ง ในรูปแบบวิถีชีวิตที่มีอยู่ก่อนหน้า

วัฒนธรรมริมคลองบางหลวง(เดิมคือลำน้ำเจ้าพระยาเมื่อครั้งกรุงศรีอยุธยา)เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาจากกระแสความก้าวหน้านี้ ชุมชนวัดคูหาสวรรค์ วัดกำแพง และวัดโบสถ์ กลุ่มชนทางวัฒนธรรมไทยริมน้ำ ที่สืบเนื่องมาเมื่อครั้งกรุงศรีอยุธยาและครั้งเริ่มสถาปนากรุงธนบุรี ไม่ว่าจะเป็นสิ่งปลูกสร้างที่ยังคงเหลือให้เห็นอยู่บ้างแล้ว ชุมชนแห่งนี้ยังเป็นชุมชนที่ยังคงสืบทอดศิลปะวัฒนธรรมหลายอย่างไว้ให้เราเห็น โดยเฉพาะศิลปะการละเล่นของชาวบ้าน เช่นการเชิดสิงโต การแสดงกระต๊วแทงเสือ ที่มักแสดงควบคู่กันในเทศกาลทางพุทธศาสนา

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การรักษาวัฒนธรรมอันล้ำค่ามิให้สูญหายไปพร้อมกับการคุกคามของสิ่งแปลกปลอมนี้จึงเป็นเรื่องยาก และอาจเป็นการทวนกระแสความต้องการของสังคมยุคใหม่ โครงการ ศิลปะกับชุมชน “กระต๊วแทงเสือ”จึงเป็นการพยายามหิบบกการละเล่นกระต๊วแทงเสือมาเป็นแบบอย่างในการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิถีร่วมสมัย และใช้กลวิธีทางศิลปะเชิงความคิดที่ได้นำเอาลักษณะโบราณมานำเสนอในบริบทสากล และผสมผสานวิธีนำเสนอหลากหลายรูปแบบ โดยยังคงคุณลักษณะเด่นของนาฏกรรมและดนตรีประกอบพื้นเมืองไว้ครบถ้วน มีการนำเอาการแสดงกระต๊วแทงเสือมาสร้างเป็นภาพยนตร์เจียบประกอบเครื่องดนตรี(หนัง ไม้) ฉายร่วมกับภาพยนตร์สารคดีที่สร้างขึ้นเพื่อขยายความเข้าใจของผู้ชมต่อวิถีชีวิต การละเล่นกระต๊วแทงเสือในที่สาธารณะแบบศิลปะการแสดงสด โดยผู้เล่นทั้งหมดมาจากอาสาสมัครชุมชนคลองบางหลวงเอง และการนำเสนอการจัดวางสิ่งของต่างในห้องนิทรรศการ สาระโดยรวมคือการประยุกต์เรื่องราว โบราณไทย ให้อุปมาถึงสังคมที่พึงมีคุณธรรม รวมถึงสะท้อนภาพของการดำรงชีวิตในสภาพความขัดแย้งระหว่างโลกเก่ากับโลกที่เปลี่ยนไป ให้ผู้ชมได้เข้าใจชีวิตผู้อื่น เข้าใจภาพความจริงของสังคมจากต่างมุมมอง และตระหนักถึงการมีอยู่ของวัฒนธรรมที่ยังมีชีวิต มากกว่าการส่งเสริมภาพมายาของวัฒนธรรมที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชุมชน

Abstact

We look at a megacity as a story of success and a result of development that reflected prosperity of the country. Today, housing areas are quickly spread out to catch up with the extensive rural -to-urban migration and the need of better living standard. This state of advancement has not only effected people's way of life on physical basis but also cause changes in cultural landcape as seen in the way local people adapting themselves to be socially compatible with newcomers who arrive with their own culture and do not appreciate the local way of life.

The culture of old communities along the canal Klong Bang Luang which once active in many communities like Wat Kuhasawan, Wat Kumpang and Wat Bode are examples of this alteration. These communities have been here since the era of the kingdom of Ayuthya when the canal was a part of large natural stream of Chao Phraya river and life was peaceful as in any riversided Thai villages. Apart from being the old communities with evidence of old time that still can be seen in many temples, they also known as a home of traditional performance; Lion Dance, Kratua Teang Suea, the folk amusement usually performed during buddhist ceremonies.

To maintain traditional culture at the present time is like swimming against the rapid stream. It is a difficult mission yet 'Kratua Teang Suea', as a community art project, sought to apply quality of traditional amusement to contemporary art practice in order to support and promote an initiative and potentiality of the community. The story of Kra-Tua Taeng Seua was developed into a short silent film, behind the scene documentary and live performance all performed and managed by members of Wat Khuhasawan Folk Play Company. The glory of the past was also accentuated by the installation of masks, costumes, instruments once used by old Wat Khuhasawan Kratua Teang Suea Company in the way that objects of historical and cultural interests are exhibited in the museum.

Kra-Tua Taeng Seua is also an attempt to make Thai folk play a metaphor for moral society, a reflection of living one's life among two different worlds and a way to understand others. Most of all, it is to show how to appreciate a culture that relate to real life instead of trying to promote unpractical artifitial culture.

ชื่อผลงานสร้างสรรค์

“กระต๊วแทงเสือ”

Kra-Tua Taeng Seua / A Tiger-Hunt

ภาพยนตร์เงียบ ประกอบเสียงดนตรี (Silent Film with Music)

ความยาว 34.38 นาที

เจ้าของโครงการ

นายสาครินทร์ เครืออ่อน อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะไทย คณะจิตรกรรม
ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลักษณะโครงการ

ศิลปะชุมชน

การเผยแพร่

2559

-โครงการภาพยนตร์สั้นและการแสดงสดในวันเปิดนิทรรศการนานาชาติ ‘Atlas of
Mirrors / Singapore Biennale 2016’ ที่พิพิธภัณฑ์ศิลปะแห่งชาติสิงคโปร์
(Singapore Art Museum/SAM)

2560

-รับเชิญไปเผยแพร่ในนิทรรศการศิลปะ ‘Man & God’ ณ Tribes Community
กรุงเทพฯ

2561

นิทรรศการศิลปะ ‘Absurdity in Paradise’ ณ. Museum Fridericianum เมืองคาสเซิล
ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

2562

เทศกาลศิลปะนานาชาติ (8th) Bi-City Biennale of Urbanism\Architecture (UABB)
ณ Bao’an International Art Design Center เมืองเสิ่นเจิ้น สาธารณรัฐประชาชน จีน

2563

เทศกาลศิลปะนานาชาติ (GMAF)The Bureau of 2020 Gwangju Media Art
Festival ณ เมืองกวางจู สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้)